

Den udfordrende farlighed

At debatten om legepladssikkerhed er på vej til et holdningskifte blev markeret på den internationale Play Safety Conference

Af Helle Nebelung, landskabsarkitekt MAA, MDL, MPA, formand for Dansk Legeplads Selskab*

En ophidsed før ringer til den engelske organisation RoSPA (The Royal Society for the Prevention of Accidents) og beder dem om immediatey at lukke en bestemt legeplads hvor hans 3-årige datter har rævet sig på et stykke barkflis så det bloder fra hendes finger. "So what?" er svaret fra RoSPA's Play Safety Manager, David Yearley, i den anden ende af røret.

Historien minder mig om en telefonopringning til Københavns Kommune for et par år siden hvor en af naturvejlederne bliver spurgt om træerne i Ullerløvs Mose er sikkerhedsgodkendt.

Helt ærlig: Nu må det være op! Og det gør det heldigvis også, for meget tyder på at det der nationalt og internationalt er ved at ske er måske holdningskift. Fordømt og ukleret ved begrebet legepladssikkerhed drøftes nu på et langt mere nuanceret plan end tidligere. Det endelige fokus på legepladssikkerhed, som de seneste år også i Danmark har fort til nedrivning af tusinder af legepladser, ser ud til at have toppet. Nu handler debatten også om legevård, om børns mulighed for at møde udford-

ringer og risici på legepladser, og om børns ret til at få skræmmere.

Del af barndommen

RoSPA, der årligt inspicere omkring 13.000 legepladser holdt den 6. juni sin første internationale *Play Safety Conference* i Stratford-Upon-Avon, UK. Her fastslog RoSPA's leder for legepladssikkerhed, David Yearley, at vi er gået for vidt i bestræbelserne på at skabe den ultimativt sikre legeplads.

Uanset hvad og hvor meget vi gør for at undgå ulykker på legepladser så sker de alligevel. Det er naturligt. Det er en del af barndommen. Vi snubler, falder, får skrammer og knubs. Det er en del af vores læring i og om livet, og det med til at ruste os til at møde og håndtere udfordringer af bedste og værste skuffe i ungdomsårene og voksenlivet.

I England er der hvert år over 38.000 børn der må end på hospitalet efter at være kommet til skade på en legeplads. "Mange af ulykkerne er uendagslige og skyldes alene børns måde at lege på," siger David Yearley. "Men børn har brug for at opleve farlige situationer når de leger. Også selv

om de ind imellem kommer til skade. Det er med til at udvikle dem og lærer dem at forudsige og undgå risici", udtaler han Heldigvis er dødsulykker på legepladser sjældne. I England rammer det kun et barn hvert tredje år.

Bestræbelserne på at gøre legepladser sikre skyldes ifølge Yearley bl.a. frygt for retsforfølgelse hvis der sker en ulykke, pres fra forsikringselskaberne, en morask følelse af ansvar og en manglende forståelse for vigtigheden af at læse er forbundet med risici.

"Det er essentielt at børn får mulighed for at prøve 'farlige' situationer på legepladser hvor legen trods alt foregår i kontrollerede omgivelser. Hvis der ingen udfordringer er, vil børn opsnage farlige steder hvilket vil må prøve at forhinde," sagde Yearley. "Legepladser skal altså have udbygget en vis udfordrende 'farlighed'.

Intolerante forældre

Jan van Gils, som er president for International Play Association, IPA, og medlem af European Play Safety Forum, EPSF, langede i sit oplæg på konferencen ud efter forældrene som er kraftigt medvirkende til

det ensidige sikkerhedsfokus:

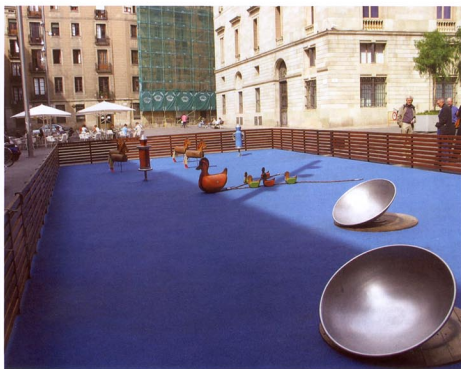
"Forældre hader støj og uorden og børn der kommer for sent. De romaniserer det at lege barn, smiler af dem og fotograferer dem når de er søde og nuttede og leger meget. Forældre vil ikke acceptere de mindre titlende sider ved børns leg."

Han slog til lyd for at børn har ret til både at slås, blive beskedte og komme til skade: "Retten til at slås er lig med retten til at få mulighed for at diskutere, forhandle, overbevise modparten etc. Det er som en opdagelsesrejse for børn ind i et spektrum af sociale kompetencer. De får lejlighed til at eksperimentere og lærer om normer og regler for hvordan man skal opføre sig."

Jan van Gils understregede det vigtige aspekt at leg er leg og ikke alvor. Børn som slås kan også have udbygget deres vilje om helt stoppe slås-kampen. Og taberen kan minde nedslaget ved at gøre glødsende at det jo bare var leg og sjov og ikke alvor.

Den danske tradition

Konferencen, som var meget fokuseret på præfabrikerede legepladser, havde som mål at slå til lyd for at steder hvor

børn leger skal være både spændende og sikre. Ikke så sikre som muligt, men på en sikker som nødvendig. Jeg var inviteret til at fortælle om design af sikre, men udfordrende legepladser i Danmark. Mit indlæg, som handlede om legepladser med et meget højt indhold af natur-elementer og meget få legepladser, hørte til de mere radikale på konferencen. I en efterfølgende pause blev jeg konfronteret med udsagn fra deltagerne som: "Den type legepladser, du viste billeder af, vil aldrig kunne forekomme i England," og "det kan vi kun drømme om her."

I Danmark er der en tendens til at legepladser opfattes som noget særligt og som derfor designes omhyggeligt med hensyn til både brugerne og lokaliteten. Vi indrårer ofte brugerne der kan få stor indflydelse på legepladss form og indhold. Denne tendens misundes vi for i udlandet. Den danske tradition med kunsthåndværk, naturelementer og få indtegninger er usædvanlig i andre lande.

Leg tages alvorligt

I England ser det dog ud til at der er ved at ske en ændring. Efter fire års kampagne har *The Big Lottery Fund* endelig

annonceret et 'Play Programme' der i løbet af tre år skal fordele 155 mio. pund (godt 1,6 mia. danske kroner) til at forbedre og skabe tusinder af steder hvor børn og unge kan lege frit og sikkert.

Ansvar for at pengene bliver brugt i det bånd af samfundet der behøvet er størst, er placeret i *The Department for Culture, Media and Sport*. Nu siger vi højt at vi er gået for vidt på siden en undersøgelse om børn og unges ønske og behov som blev offentliggjort sidste forår.

Tim Gill, der indtil for nylig var leder af *the Children's Play Council*, stod for undersøgelsen der er offentliggjort i rapporten *Getting serious about play - a review of children's play*. Arbejdsgruppen bag rapporten anbefaler at fokusere på områder og grupper med ringest adgang til gode legeområder og at der lægges særlig vægt på at få handikap-ede børn og unge med. Det har længe været ekskluderet fra det offentlige rum.

Beslutningen om at fordelingen af de mange millioner følger de anbefalinger som er fo-

reslået i rapporten, opfattes af mange som et vendepunkt for børns ret til at lege mere frit og mindre restriktivt.

Tim Gill er i dag freelance forfatter og konsulent. Som deltager på RoSPA's konferencen roste han RoSPA for at melde sig klart ud i et år gået for vidt i jagten på den sikre legeplads. Han ser konferencen som en omvæltning. "Nu siger vi højt at vi er gået for vidt, og det er godt. For børn har lang tid flere kompetencer end vi tror. Og det er i deres egen interesse at overleve."

Nye fokusområder

På konferencen holdt Jeannette Jespersen fra Kompan Play Paddington i Danmark et oplæg om legepladser for handikap-ede børn. Det handler om de små ting som gør den store forskel: faste overflader og faldunderlag af f.eks. gummi, som gør det muligt for kørestolsbrugere at komme helt hen til legepladserne. Gode håndlister, bredere trin og reposer på legepladserne. Jeannette viste bl.a. billeder fra Paddington Gates i Central Park i Sydney hvor der er op-

Ret sikker, men ikke vilde spændende legeplads i Barcelona. Her kan man ikke øve sig på farlige situationer. Foto: Helle Nebelung.

ført en stor legeplads Kompan har været involveret i. Der er gode legeområder for alle børn uanset handicap.

Gør også legepladserne mere for dem der kommer der med børnene, lod opfordringen på konferencen. Det er ofte bedste forældre og ældre mennesker. Der skal være gode adgangsforskede, bænke og borde og rene toiletter.

Hvo intens over...

Børn ønsker og har brug for frihed til at udforske verden, lobe risici og begå fejl. De skal gives muligheden for at prøve lige så meget som deres mod tillader dem. På den måde vil de hver især lære at passe på sig selv og klare sig i livet - stærkt de naturligt har en stærk drivkraft mod.

Det er gældeligt at debatten om legepladssikkerhed er gået ind i en nye fase hvor taler mere åbent om legens essentielle betydning i barndommen og forholdet os længe mere nuanceret til emnet sikkerhed. Det kan være et tegn på at vi er ved at indse at vi trods alt ikke kan have fuldständig kontrol over vores børns liv. Mon ikke det er tid at slås fast at det er livet helt sikkert der usikkert. □

NOTER

*dansklegepladsselskab.dk
2. <http://www.rospa.co.uk/play/index.htm>
3. <http://www.playworld.org>
4. Rapporten "Getting serious about play - a review of children's play" kan downloades på <http://www.culture.gov.au/global/publications/index.cfm?content=3059>
5. Play report: <http://www.getting-serious.com>
6. På Tim Gills hjemmeside er der henvisning til flere af hans fremragende taler: www.kompan.com/html/0524.asp
7. www.kompan.com/html/0524.asp

Robert Jacobsens skulptur 'De sy aksler' fra 1987 på Axeltviv i København er en populær klæteskulptur. Det er en udfordring at klæbe op 'udstille' sig selv, men hvis man falder ned - hvad ingen vist endnu har gjort - så slår man sig på granitbælgningen. Foto: Helle Nebelung.